

TRAUMA

"Overleef ik dit?"

Vandaag de dag zijn chirurgen inwisselbaar en draaien bedrijfsmatig productie aan de leidraad van het 'prestatie optimaliserende' ziekenhuis-management. De ideale voedingsbodem voor de burn-out.

Tekent dit tijdverschijnsel het einde van de menselijke maat? Ruïneert het carrières?
Of houden ze onder begeleiding van het populaire coachingsgilde het hoofd boven water?
Een schets.

"We halen 'm terug!"

korte en miniem absurde tragedie in drie scènes
van MJDB | Marc de Boer

Trauma

MJDB | Marc de Boer
in opdracht van Jan Veldman
SVS | Schrijversvakschool A'dam
29 juni 2019

Sebastiaan	Traumatoloog, 54 jaar	m
Marloes	Anesthesist, jonger	v
Pieter	Verpleegkundige traumatologie	m
Robin	Manager traumatologie	m/v
Lenea Donkers	Patiënt, 68 jaar	v
Intercom	Intercomstem	m/v
Britney	Trauma-training-oefenpop	-

Scène één	Lenea	blz.3
Scène twee	Britney	blz.5
Scène drie	Sebastiaan	blz.12

Locatie/decor Operatiekamer 4 afdeling Traumatologie

Met betrekking tot voordracht:

► **Trauma:**

is een korte en miniem absurde tragedie in drie scènes die naadloos op elkaar aan kunnen/mogen sluiten.

► **regie- en mise-en-scène aanwijzingen:**

staan schuin en daarbij soms tussen haakjes vermeld. Ze zijn van belang voor de manier waarop de tekst wordt voorgedragen. De aanwijzingen zelf worden niet voorgedragen.

► **tempo :**

aanwijzing nodigt uit tot snelheid met behoud van energie, volume, beheersing en controle (dus niet: chaos en/of onmacht).

► **tekst...** (tekst eindigt met drie puntjes waarna ander personage met tekst):

aanwijzing nodigt uit tot het naadloos en scherp overnemen en overgaan van tekst (vereist focus en opbouw in dynamiek van de emoties).

► **tekst...tekst** (drie puntjes in tekst van personage):

aanwijzing nodigt uit tot korte time-out in woordgebruik.

► **ontbrekende leestekens en interpunctie:**

aanwijzing nodigt uit tot intensere en mogelijk heftigere emotionele staat.

► **uitroeptekens en tekst in hoofdletters:**

aanwijzing nodigt uit tot grotere en intensere mate van urgentie.

► **Intercom:**

Intercom-mededelingen volgen naadloos en scherp op voorafgaande tekst en hebben de bekende intercom-tekst-boog.

▲ 1

Scène één: Lenea

▼ Sebastiaan, ▼ Intercom, ► Pieter, ► Lenea, ► Marloes

OK 4 (spreek: ókávier) Traumatologie. Ter voorbereiding op de volgende behandeling trekt Sebastiaan een set schone kleding aan.

INTERCOM Vrouw. Achtenzestig. Nu! TraumaOK 4 alstublieft, TraumaOK 4.
 ► Pieter op met ► Lenea op brancard

PIETER (tempo) Lenea Donkers. Vrouw. Achtenzestig jaar. Letsel. Schaar zit vast in linker dijbeen. Pols achtentachtig. Bloeddruk honderdvijfentwintig over tachtig. Ademhalingsfrequentie zestien. Zuurstof-saturatie negenennegentig. Temperatuur zevenendertig punt acht. Blanco geschiedenis, medicatie en allergie.

SEBASTIAAN Mevrouw Donkers, ik ben Sebastiaan, ik ben uw traumatoloog...

LENEA Overleef ik dit?

SEBASTIAAN Daar twijfel ik geen seconde aan, mevrouw Donkers.

LENEA Lenea.

SEBASTIAAN Daar sta ik garant voor, Lenea.

LENEA Het doet pijn. Het doet zo'n pijn.

SEBASTIAAN Zorgen we daar eerst voor. (tegen Pieter) Eén gram paracetamol. Vijftig fentanyl intraveneus.

PIETER Oké.

LENEA Ik ben bang, dat m'n been...

SEBASTIAAN Kijk maar naar mij, Lenea. Kijk alleen maar naar mij. Kun je je tenen bewegen?...je tenen...Heel goed. Loop ik even om.

LENEA Halen jullie die schaar eruit?

SEBASTIAAN Blijf naar mij kijken. Naar mij. Stel je anders maar voor dat ik 'dokter Bernard' ben. Markante kop op een stevige nek en dat weer op een echt 'torso'. Kijk? Jájá. Zie je wel. En voel je nu dat ik je wreef aanraak, ja of nee, Lenea, voel je dat ik je wreef aanraak...je wreef...

LENEA Ja. Kan die schaar d'r uit, Bernard?

SEBASTIAAN Hoe is ie erin gekomen?

LENEA Moest naar het toilet tijdens de Papersnowflake Challenge. Bij het opstaan is de schaar kennelijk op de stoel gegleden. En heb m'n over het hoofd gezien toen ik weer terug in de stoel ging zitten, zo, bovenop de schaar.

INTERCOM Vrouw. Eénentwintig. Binnen tien minuten. TraumaOK 4, TraumaOK 4.

SEBASTIAAN Mij aankijken. Kijk mij aan, 'dokter Bernard', toch? Lenea?

LENEA Ja.

SEBASTIAAN Je knipt sneeuwvlokken, monnikenwerk, wat hééérlijk.

LENEA En sneeuwsterren, ook. Van patroon af. Maar knip ook eigen vlokken en sterren.

SEBASTIAAN Dan zijn we allebei priegelaars, Lenea, met een obsessie voor het verfijnde werk op de vierkante millimeter. Jij met schaar en papier. Ik met naald en draad en een snijwond.

LENEA Ja.

SEBASTIAAN Alleen maak ik geen ongelukken, integendeel, en zo hoort het ook. Hij kan eruit! Zit er zo'n drie centimeter in. Maar geen aderen of zenuwen of bot in de buurt. We geven je een 'roesje', wordt je licht slaperig van, belandt je definitief in een hoofdstuk van een doktersroman.

LENEA Ja, Bernard. Fijn. U bent een goed mens.

SEBASTIAAN Dacht iedereen daar maar zo over. Maar het is me een genoeg, Lenea. *(tegen Pieter)* Waar is Marloes?

PIETER Ik weet niet...

 ▶ *Marloes op*

MARLOES Hier ben ik.

SEBASTIAAN Zuurstof en sedatie voor mevrouw Donkers. Toch? Ja! Donkers. Rustig ademen. Rustig ademen, Lenea. Ademen. Kijk maar naar mij.

MARLOES Ik had dit wel verwacht.

SEBASTIAAN Had je het verwacht? Dan weet je in ieder geval wat er zo juist mis ging. *(tegen Lenea)* Rustig ademen. Rustig. Gaat het?

MARLOES Je laat me nooit...

SEBASTIAAN Je doet je werk niet zoals het hoort. Geef haar zuurstof en een sedatie, begrepen?

MARLOES Ik had het wel verwacht...

SEBASTIAAN Doe je werk dan! Rustig ademen, Lenea, kijk naar mij. Dan haal ik langzááám de schááár...Pieter, wanneer komt de volgende?

PIETER Vrouw, éénentwintig, binnen acht minuten. Oefening.

SEBASTIAAN Och, verrek, oefening. Alsof we niet genoeg te doen hebben. Dat krijg je als het management - Pieter, nietmachine vijf punt vier millimeter - nooit zelf de chirurgische armen - dan drie nietjes - uit de mouwen heeft gestoken ... Mevrouw Donkers, de schaar is eruit, de wond gehecht, Pieter brengt u naar de zaal, u krijgt uw schaar mee, schoon, ontsmet en wel. Morgen knipt u weer een sneeuwvlok.

LENEA *(murmelt)* Bernard...zorg...zorg ook...goed...voor jezelf, Bernard.

◀ *Pieter af met* ▶ *Lenea op brancard*

SEBASTIAAN En dit noemen ze een trauma ingreep. Gekker moet het niet worden. Senior traumachirurg redt leven door onder pseudoniem van dokter Bernard schaar uit dijbeen te trekken. Dat is iets voor de huisartsenpost! Management en efficiency, dat draait ons de vernieling in. Maar dat gaat ze niet lukken. Al moeten ze me hier dood naar buiten dragen.

Ter voorbereiding op de volgende behandeling is Sebastiaan bezig met het aantrekken van een set schone kleding.

MARLOES Sebastiaan...

SEBASTIAAN Marloes, alsjeblieft, niet nu. Niet weer. Hier heb ik geen tijd voor.

MARLOES Ik wil je gewoon wat vragen. Behandel me alsjeblieft niet als een hond. Dat is alles.

◀ *Marloes af*

▲ 2

Scène twee: Britney

▼ *Sebastiaan*, ▼ *Intercom*, ▶ *Robin*, ▶ *Ingrid*, ▶ *Pieter*, ▶ *Marloes*, ▶ *Britney*

▶ *Robin en Ingrid op*

ROBIN Mag ik even jullie aandacht..., sorry, mag ik even..., mag..., heb Ingrid gevraagd...Sebastiaan...

SEBASTIAAN Wat?

ROBIN Mag ik even je aandacht. Waar zijn Marloes en Pieter? Het is wel belangrijk dat we dit met het hele team doen.

SEBASTIAAN Oóh, dit wel?

▶ *Pieter en Marloes op*

PIETER Dag Robin

MARLOES Dag Robin. Excuus.

ROBIN Laten we nu niet beginnen met verexcuseren. Om te beginnen is het fijn dat jullie er allemaal zijn. Traumateam OK 4 voor vandaag compleet. Ik heb Ingrid gevraagd bij de oefening aanwezig te zijn. Ingrid is provocatief teamcoach. Ingrid?

INGRID Ja. Ik ga jullie coachen, zo direct, tijdens de trauma-audit-oefening.

stilte

ROBIN We gaan momenteel door een moeilijke periode. Een periode van incidenten. Incidenten te wijten aan conflicten. Conflicten en onbeleefdheden. De spanningen...

SEBASTIAAN Ik zal eerlijk met je zijn. Marloes? Ik zal eerlijk met je zijn. Robin? De onbeleefdheden...

ROBIN Zullen we ons nu even focussen op de trauma-audit?

INTERCOM Vrouw. Eénentwintig. Binnen vijf minuten. TraumaOK 4, TraumaOK 4.

SEBASTIAAN Oefening of niet, laat ik dan alleen maar dit zeggen, de onbeleefdheden, Marloes, dat was mijn schuld. Kunnen we hopelijk nu met een schone lei...

ROBIN Laten we elkaar nu niet beschuldigen, dat heeft nog nooit iets opgeleverd. Daarvoor hebben we nu juist deze audit-oefening. De oefening is er, en de feedback van Ingrid is er, juist om de intermenselijke conflicten op te lossen. Ingrid?

INGRID Ja. Jullie gaan zo een trauma protocol oefenen, heb ik van Robin begrepen. Robin?

ROBIN Ja.

INGRID Nou. Let dan vooral niet op mij. Doe je werk. Ga niet meteen dingen anders doen. Doe zoals je altijd doet. Ik ben hier niet om jullie af te branden. Dus.

SEBASTIAAN Je gaat ingrijpen.

INGRID Dat merk je vanzelf wel. Ik geef het aan met een time-out.

SEBASTIAAN Maar je gaat ingrijpen. Op basis van welke criteria?

INGRID Ik kan niet in een glazen bol kijken.

SEBASTIAAN Maar wat als het niet in het belang van de patiënt is.

ROBIN Sebastiaan, alsjeblieft, al maanden heerst er een algemene ontevredenheid. Dat hebben we uit en te na met elkaar besproken. En we hebben met elkaar, management en traumateam, voor deze audit gekozen om een oplossing te...

SEBASTIAAN Dadelijk raakt de traumapatiënt in shock en roept Ingrid, toch? Ingrid. Ja. Roept Ingrid "time-out". Gaan we dan voor de patiënt of voor Ingrid?

ROBIN Met alle respect, Sebastiaan, maar je ziet de aanleiding voor deze oefening over het hoofd.

SEBASTIAAN Dan ga je voor Ingrid! Toch? Ingrid?

INGRID In dat geval wel ja.

SEBASTIAAN En laten jullie de patiënt aan haar lot over. Hoogst waarschijnlijk wordt dat haar dood.

ROBIN Ik heb je gehoord, Sebastiaan. Ik nodig je uit dat juist in de oefening te investeren.

SEBASTIAAN Oefening of niet, een patiënt aan haar lot overlaten is onacceptabel voor welke traumatoloog op welke trauma OK dan ook.

ROBIN Maar met deze trauma-audit-oefening investeren we juist in het menselijke en intermenselijke...

SEBASTIAAN Met dat zogenaamd 'menselijke' van jou reanimeer je niets en niemand. Sterker nog, het is doodsoorzaak nummer één bij een trauma. Hèt misverstand waar jullie allemaal blind intrappen. Precies ook waar Marloes de...

ROBIN Laten we nu niet in het negatieve blijven hangen. Geef het een plek in de oefening. Komt het daar aan de orde...breng het juist dan naar voren. Want dan kunnen we er met z'n allen onder begeleiding van Ingrid, toch?

INGRID Ja.

ROBIN gericht en gefocust iets positiefs en zinvols mee doen.

stilte

INTERCOM Vrouw. Eénentwintig. Nu! TraumaOK 4 alstublieft, TraumaOK 4.

ROBIN Pieter, haal jij de patiënt? Ingrid?

◀ *Pieter af*

INGRID Ja. Succes allemaal! Het gaat lukken.

▶ *Pieter op met* ▶ *Britney op brancard*

PIETER *(tempo)* Britney. Vrouw. Eenentwintig jaar. Automobiliste. Zesentachtig kilometer per uur. Over de kop. Te water. Airbag afgegaan. Verlies van bewustzijn. IVS vijftien. Bloeddruk honderdvijftien over achtenzeventig. Geen medisch dossier.

SEBASTIAAN *(tempo)* Leg haar aan de monitor. Luchtweg vrij. Geen nabloeding. Pupillen drie tot twee bilateraal. Pols achtenzestig. Open fractuur linker dij, hematoom bovenlichaam rechts boven en onder. Check wervelkolom, rectaal cordiaal. Rol haar naar me toe. Naar me toe! Andere kant op! Linkerzij!! Naar me toe!!...Kunt u mijn vinger voelen aan het einde van uw wervelkolom? Antwoord ja of nee! Kunt u mijn vinger voelen aan het einde van uw wervelkolom!...

MARLOES Niveau van bewustzijn zakt...

SEBASTIAAN Antwoord ja of nee!...

MARLOES Décompensatie.

SEBASTIAAN Wat een kut scenario Robin! Hoe verzin je het. Je draait ons de vernieling in. Noem je dit 'intermenselijke prestaties optimaliseren!' Je hebt werkelijk geen idee! Britney?...Britney? Britney!! BRITNEY! Niet in die tunnel verdwijnen meisje! NIET DIE TUNNEL IN! Die halen we terug. Klaarmaken voor intuberen! Maak luchtweg vrij! Twintig milligram Ativan! Honderd milligram Vácáronium! Afzuiging klaar! Toegestane CO2 is vijfendertig! We gaan intuberen!! Blad maat drie!!

MARLOES Blad maat vier of een D-blad

SEBASTIAAN Drrrie!!

MARLOES Drie hebben we niet. Maat vier of D-blad.

SEBASTIAAN DRIE!! Gewoon je werk doen! Meer niet. Drrrie is drrrie! Drie is niet vier!

MARLOES *(huilend, schreeuwend)* Dit bedoel ik dit is precies wat ik bedoel ik kan er niet meer tegen ik wil niet meer met hem samenwerken blad drie hebben we niet hebben we nooit gehad vier hebben we wel D hebben we wel drie hebben we nooit ik heb er genoeg van ik kan er niet tegen dat hij zo tegen me praat hij heeft het al eerder gedaan ik weet wat ik waard ben iedereen heeft zijn rol iedereen heeft zijn nut iedereen kent zijn plaats zegt hij "ik ben de chirurg" ze zeiden dat blad drie of vier niet uitmaakt ik heb er genoeg van ik wil niet meer met hem samenwerken ik wil niet meer...

SEBASTIAAN Dit is de laatste druppel!

ROBIN Sebastiaan, je saboteert de...

INGRID Time-out!!...

SEBASTIAAN Dood! Morsdood! Tijd van overlijden tien uur vijfenvijftig! Stelletje incompetent amateurs. Kunnen geeneens een pop in leven houden. Een pop.

INTERCOM Man. Vierenvijftig. Binnen tien minuten. TraumaOK 4, TraumaOK 4.

SEBASTIAAN Dood! Morsdood! Nog maar éérentwintig. Britney. Jonge vrouw nog. Dood door schuld! Jij je zin Robin! Complimenten! Niet meer onze operatiezaal maar die van jou, niet onze anesthesisten maar die van jou, niet onze patiënten maar die van jou, niet onze perfectie en onfeilbaarheid maar jouw processen, procedures en voorschriften. Ik verklaar me hierbij tot een inwisselbaar nummer. Heb jij je doel bereikt, toch? Robin? Einde oefening!

INGRID Nee.

SEBASTIAAN Nee? Ingrid. Het was toch Ingrid? Toch? Ja! Ingrid. Zie je wel.

INGRID Nu begint het pas.

SEBASTIAAN Wat?

INGRID De oefening. Die begint nu pas. Sebastiaan, toch? Ja! Sebastiaan.

SEBASTIAAN Ja.

INGRID Wat doe jij hier.

SEBASTIAAN Hè?

INGRID Hoe oud ben je.

SEBASTIAAN Vierenvijftig. Hoezo.

INGRID Wat doet een traumatoloog van vierenvijftig in een streekziekenhuis ergens in de provincie...

SEBASTIAAN Dat is niet in een paar woorden uit te...

INGRID Een beetje traumatoloog van vierenvijftig die het gemaakt heeft werkt toch in een academisch ziekenhuis...

SEBASTIAAN Ja, maar dat is maar het topje van de...

INGRID En hoeveel artikelen heb je gepubliceerd in de medische vakbladen.

SEBASTIAAN Jhhh, gééneén, maar als je ook niet in de gelegenheid...

INGRID Ben je een maatschap.

SEBASTIAAN Nee, maar...

INGRID Oóh, dus, je bent gewoon weggepromoveerd naar een 'vast contract baantje met CAO loon, vakantiegeld en leuke pensioenvoorziening in een provinciaal streekziekenhuis'.

SEBASTIAAN Het werken in een streekziekenhuis wordt zwaar...

INGRID Onderschat, want iedereen weet dat je dáár voor de rest van je carrière bent geparkeerd. Dat je dàn al een nummer bent geworden en dat je je hebt neergelegd bij het slaafse werk op doktersroman niveau, toch, dokter Bernard.

SEBASTIAAN Ik...ik...

INGRID En wat gebeurde er net.

SEBASTIAAN Het failliet van een...

INGRID Nee, wat gebeurde er echt. Tussen jou...en Marloes.

SEBASTIAAN Niets. Je doet je werk.

INTERCOM Man. Vierenvijftig. Binnen vijf minuten. TraumaOK 4, TraumaOK 4.

INGRID Marloes, kom, kom eens hier, wat heb je Sebastiaan te zeggen.

MARLOES Als er een probleem is, zeg het me dan...

SEBASTIAAN Ik heb geen probleem...

INGRID Wat zegt Marloes...

SEBASTIAAN Hè...ik...hhh...

INGRID Wat zegt Marloes!

SEBASTIAAN Als er een probleem is, zeg het me dan.

MARLOES ik sta daar open voor...

SEBASTIAAN maar ik heb geen probleem...

MARLOES laat me even uitspreken!

INGRID Goed!

SEBASTIAAN ik ben hier nog steeds de chirù...

MARLOES laat me uitspreken!!

INGRID Goed!

MARLOES Als er een probleem is...

SEBASTIAAN jij moet bij de patiënt blijven!

MARLOES Ik blijf altijd bij de patiënt!!

SEBASTIAAN Jij was dáár tijdens de ingreep in plaats van mevrouw Donkers zuurstof en een sedatie te geven!!

MARLOES Daar kreeg ik de kans niet toe!

SEBASTIAAN De kans? HET IS JE WERK!!

MARLOES IK DOE MIJN WERK! Ik doe altijd mijn werk!

SEBASTIAAN JE DEED JE WERK NIET!

MARLOES Behandel me alsjeblieft niet als een hond!

INGRID Dat is 'm!

SEBASTIAAN Ik behandel je niet als een hond!!

MARLOES Je behandelt me als een hond! Ik ben je hond niet!!

SEBASTIAAN Hè!!

MARLOES IK BEN JE HOND NIET!

INGRID GOED!

SEBASTIAAN IK BEHANDEL JE NIET ALS HOND!

MARLOES JIJ BEHANDELT ME ALS HOND!...EEN HOND!!...BEHANDEL ME NIET ALS HOND!!

SEBASTIAAN Dit is...

INGRID Pieter!!...Jouw feedback.

PIETER Marloes probeert...

INGRID Zeg het haar zelf maar. Ze staat nota bene naast je...

PIETER Je probeert het bespreekbaar te maken...

SEBASTIAAN *(oplopende hysterie)* Wat wat wat 'bespreekbaar maken' haar taak is iets wat ze gewoon moet doen haar werk werk meer niet maar nee artsen geen land mee te bezeilen en maar willen bespreken diagnosticeren opties bekijken desnoods verzinnen waar je bij staat terwijl een chirurg de chirurg een chirurg snijdt zuigt knipt boort hamert hecht WERKT! GENEEST! twentyfourseven oproepen één keer raden wáár wáár het bij traumatologie om draait NOU! NOU! Ingrid toch of niet Ingrid ja toch Pieter Pieter ken je die mop Pieter van die traumatoloog en die vinger

PIETER Volgens mij...

SEBASTIAAN *(oplopende waan, verdriet)* zegt traumatoloog tegen de patiënt die nog lééft die nog lééft deze lééft nog hàhà zegt ie tegen Britney ik druk even voor onderzoek met m'n vinger hàhàhà in uw onderbuik voelt u dat zegt zij hàhàhà maar dokter hàhàhàhà dat is niet m'n onderbuik...

PIETER Laat maar, die heb je al eens...

SEBASTIAAN niet m'n onderbuik zegt die traumatoloog weet ik hùhùhù maar dat is ook niet hùhù mijn hù mijn...

PIETER Sebastiaan.

SEBASTIAAN vinger, hhh

Sebastiaan zakt in elkaar

INTERCOM Man. Vierenvijftig. Nu! TraumaOK 4 alstublieft, TraumaOK 4.

▲ 3

Scène drie: Sebastiaan

▼ Sebastiaan, ▼ Pieter, ▼ Ingrid, ▼ Robin, ▼ Marloes, ▼ Intercom, ▼ Britney

PIETER *(tempo)* Sebastiaan. Man. Vierenvijftig jaar. Traumatoloog. Psychisch beschadigend voorval. Verlies van bewustzijn. IVS veertien. Bloeddruk honderdtweeëndertig over vierenzeventig.

stilte

INGRID Marloes. Toe maar. Toch? Robin?

ROBIN Ja.

INGRID Toe maar.

MARLOES *(tempo)* Leg hem aan de monitor. Die pop weg. Die pop weg zeg ik! Stabiliseren. Vier dosis Attivàn...

INTERCOM Jongen. Vijf. Binnen tien minuten. TraumaOK 4, TraumaOK 4.

MARLOES Dosis Vácároniüm. Dosis morfine. Start peddels...we halen 'm terug!.. start peddels voor reanimatie...Robin!

ROBIN Ja.

MARLOES Wat já! Já hond? Een anesthesist! Nu! Hier!

Donkerslag

Trauma | Einde

